

SCHORPIOEN

Er zitten twee schorpioenen in een fles
Maar niemand die beseft
Het probleem is de fles
En niet de schorpioenen
Waarom worden ze gepest
Waarom worden ze getest
Volg alle ordes en doe wat er wordt gezegd

En nu ga je dansen klootzak

— ‘2 SCHORPIOENEN’, IJSLAND

(Met dank aan Marja Pruis en Maartje Wortel)

Mijn moeder kon geen kinderen krijgen. Op haar negentiende had ze in de trein een Amerikaan ontmoet die destijds als soldaat in Duitsland was gelegerd. Ze werden verliefd, correspondeerden een tijdje (mijn moeder constateerde dat zijn spelling veel te wensen overliet en stuurde zijn brieven door haar gecorrigeerd terug) en nog voor haar twintigste verjaardag vertrok ze, zogenaamd voor een vakantie maar met een bruidsjurk in haar koffer, naar Amerika om met hem te trouwen. Het was 1955.

Dat ze geen kinderen kon krijgen, wist ze toen

al. In Amerika werd via een operatie een eierstok vrijgemaakt om het euvel te verhelpen, maar nog steeds werd ze niet zwanger. Dus besloten mijn ouders om voor adoptie te gaan. In die tijd gebeurde dat veel vaker dan nu, zeker in Amerika. Dat wilde niet zeggen dat je zomaar een baby meekreeg. O nee. Mijn moeder kon smakelijk vertellen over alle tests die ze had moeten doen. ‘Stel: je kind is zestien en wil een brommer. Wat doe je dan?’ was een van de vragen die de aspirende jonge ouders, zelf nauwelijks zestienplus, kregen voorgelegd. Iedereen kon op een dronken avond zomaar een kind maken, smaalde mijn moeder, maar als je er een wilde adopteren golden er allerlei regels en procedures.

Toch was ze destijds gretig door alle hoepels gesprongen. Natuurlijk! Ze wilde een kind, ze móést een kind, ze zou niet overleven zonder kind! ‘Ik heb gezegd dat ieder kind welkom was,’ zei ze wanneer dit onderwerp in ons gezin ter sprake kwam. ‘Een jongetje of een meisje, een baby met een hazenlip, een kindje zonder benen: het maakte mij niet uit, het was allemaal goed.’

En dan kwam de punchline: ‘Maar geen Schorpioen. En wat kreeg ik?’

Ik wist het. Ze kreeg mij, de Schorpioen.

Waarom je beter een kind zonder been kon hebben dan een Schorpioen heb ik vreemd genoeg nooit gevraagd. Ik denk dat ik bang was voor het antwoord. Wat was het heel erge dat ik zonder me daarvan bewust te zijn met me meedroeg? Het zou van alles kunnen zijn, begreep ik uit de horoscooprubrieken die ik in de tijdschriften bij de dokter las. Schorpioenen zijn intens, intimiderend, bezitterig en kunnen vals zijn; ze zijn zelf raadselachtig, maar kunnen anderen met een blik doorgronden. Was dat het: de scherpe intuïtie die aan de Schorpioen wordt toegeschreven? Hun behoefte aan wraak? Of misschien hun ‘onverzadigbare seksualiteit’? Dat laatste klonk ook mij behoorlijk angstaanjagend in de oren.

Mijn moeder is niet de enige met een mening over Schorpioenen. Nog steeds wanneer ik vertel wat mijn sterrenbeeld is, komt er vaak een reactie in de trant van: oei, oppassen geblazen!

Schorpioenen zijn ‘mensen met een gebruiks-aanwijzing’; dat is zo ongeveer het meest positieve dat je kunt verwachten.

Er is waarschijnlijk geen ander sterrenbeeld dat zulke negatieve reacties oproept. Vandaar misschien dat Schorpioenen zich in mijn ervaring vaak verwant aan elkaar voelen: we zitten in hetzelfde schuitje. Op de verjaardag van een vriendin die ook het gevreesde sterrenbeeld heeft gingen we vorig jaar met de daar aanwezige Schorpioenen (drie stuks!) op de foto, onder het triomfantelijke motto: *Scorpio's rule!* Ons imago is kennelijk zo algemeen aanvaard dat het tegenovergestelde toch even moest worden vastgesteld. De rest van het gezelschap keek geamuseerd toe. Ik kan me niet voorstellen dat pak 'm beet Kreeften zich ooit zo zouden manifesteren.

‘Mijn sterrenbeeld zegt mij helemaal niks, maar ik merk dat anderen er heftig op reageren,’ zei ook schrijver Édouard Louis toen ik hem er tijdens een interview naar vroeg. ‘Iedere keer als ik vertel dat ik Schorpioen ben, krijg ik “Olala!” te horen en worden me veelbetekenende blikken

toegeworpen. Iedere keer! Daarom vind ik het leuk om het te vertellen. Het creëert een bepaalde mystiek.'

Zo zou je er ook naar kunnen kijken.

Dat ik geadopteerd ben, heb ik altijd geweten. Het is me kennelijk al verteld toen ik heel jong was. Dat was toentertijd ook het advies en het is typisch mijn moeder dat ze dat gewetensvol heeft opgevolgd. Ze maakte er een mooi verhaal van. Sommige baby's kwamen meteen in de buik van de juiste moeder terecht, vertelde ze, andere belandden eerst in een verkeerde. Maar! Die vergissing werd onmiddellijk na de geboorte rechtgezet en zo kwamen die baby's alsnog bij de juiste moeder terecht. En zo was het bij mij gebeurd.

Het was allemaal goed gekomen, dat was de

boodschap. Ik voelde me stiekem bevoorrecht: een baby van wie was gezien dat ze speciaal was, die gered moest worden van een fatale vergissing.

Later ging ik het natuurlijk genuanceerder bekijken. Toen kwam het besef dat ik was afgestaan door de moeder die me had gebaard. Ze was nog heel jong, kreeg ik te horen, ze achtte zichzelf niet in staat om als alleenstaande moeder voor mij te zorgen. In die tijd – we hebben het over eind jaren vijftig – dacht men dat een kind het beste af was in een kerngezin, met een moeder én een vader. ‘Ze wilde het beste voor jou, en daarom deed ze meteen na je geboorte afstand,’ zei mijn moeder. Het was een nobele beslissing geweest. Ik begreep het wel: een jonge vrouw, een meisje nog eigenlijk, helemaal alleen met een baby, vreselijk. Ik vatte het niet persoonlijk op, want waarom zou ik? Het ging hier niet om *mij*, maar om een baby die ze nog helemaal niet kende. En ik was goed terechtgekomen. Die biologische moeder viel niks te verwijten. Het was vooral rot voor háár.

Het hielp ook dat mijn moeder altijd tranen

in haar ogen kreeg als ze vertelde hoe blij ze met me was geweest. Ik was het grootste geschenk ooit. Ze wist nog precies wat ik aanhad toen ze me, twee maanden oud, kwamen ophalen in het kindertehuis: een wit truitje met een eendje erop. Ik droeg ook een mutsje en toen mijn moeder dat in de trailer waar ze toen woonden afdeed, bleek ik een punthoofd te hebben. Dat gaf niks, zei ze, ze hield al van me. En gelukkig, dat punthoofd trok bij.

Twee jaar na mij adopteerden mijn ouders nog een baby: mijn zusje. Niet biologisch gezien, maar voor mij gewoon mijn zusje. En toen werd mijn moeder toch zwanger. Krap een jaar nadat mijn zusje in ons leven was gekomen, kreeg ik een broertje en twee jaar later nog een. Het was niet de bedoeling geweest, maar zo werden we een best groot gezin. We waren intussen naar Nederland verhuisd, het land waar mijn moeder was opgegroeid, om dichterbij haar familie te zijn.

In ons gezin werd er geen onderscheid gemaakt tussen de geadopteerde en de biologische